

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2023 r.
w sprawie dyscyplinarnej adwokata **A. C.**,
ukaranego za o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 80 ustawy Prawo o
adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i
Godności Zawodu,
kasacji wniesionej przez obrońcę,
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury,
z dnia 5 marca 2022 r., sygn. akt WSD 136/21,
utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt SD [...],

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć adw. A. C. wydatkami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 (dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...] orzeczeniem z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt SD [...] uznał obwinionego adwokata A. C. za winnego tego, że:

„1. w październiku 2017 r. w W. zlecił adwokat M. W., będącej wówczas aplikantem adwokackim Izby Adwokackiej w [...], za uzgodnionym wynagrodzeniem

w kwocie 100 złotych, zastępstwo na rozprawie sądowej w sądzie w W. w dniu 25 października 2017 r., a następnie nie zapłacił M. W. za zleconą usługę, pomimo wezwania do zapłaty wystosowanego przez M. W. w formie korespondencji mailowej z dnia 8 grudnia 2017 roku”,
tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz w zw. z § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, za które na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 2 Prawa o adwokaturze wymierzył obwinionemu karę nagany (pkt 1);

„2. w dniu 7 grudnia 2017 r. w W. nie zapłacił adwokat M. W., będącej wówczas aplikantem adwokackim Izby Adwokackiej w [...], wynagrodzenia miesięcznego w kwocie 2.400 złotych, uzgodnionego w łączącej ich umowie cywilnoprawnej z dnia 2 listopada 2017 r., za wykonywaną przez nią pracę w okresie od 6 listopada 2017 r. do 7 grudnia 2017 r., pomimo ustalenia w umowie miesięcznego wynagrodzenia ryczałtowego w kwocie 2.400 złotych netto płatnego z dołu i pomimo wezwania do zapłaty wystosowanego przez M. W. w formie korespondencji mailowej z dnia 8 grudnia 2017 r.”,
tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz w zw. z § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, za które na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 2 Prawa o adwokaturze wymierzył obwinionemu karę nagany (pkt 1).

Sąd I instancji tym samym orzeczeniem na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze połączył orzeczone wobec obwinionego jednostkowe kary nagany i wymierzył mu karę łączą nagany (pkt 2), a ponadto orzekł wobec obwinionego zakaz wykonywania patronatu na czas jednego roku (pkt 3).

Odwołanie od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego wniósł obwiniony A. C., zaskarżając je w całości, zarzucając:

- „- uchybienie przepisom prawa formalnego, tj. art. 235 § k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze poprzez odmowę przeprowadzenia wnioskowanych przez obwinionego dowodów,
- naruszenie przepisów prawa formalnego, zasady obiektywizmu i zasady swobodnej oceny dowodów, tj. art. 95n Prawa o adwokaturze w związku z art. 4 k.p.k. oraz art. 89 ust. 1 i 2 Prawa o adwokaturze poprzez pominięcie wszelkiego innego materiału dowodowego jak tylko supozycje zgłaszającej sprawę aplikantki (obecnie adwokat),
- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez kontrfaktyczne ustalenie, że druga strona sporu w osobie aplikantki adwokackiej była zainteresowana polubownym rozstrzygnięciem sprawy, a nie był nim zainteresowany obwiniony, wbrew treści dowodów i zasadom logicznego wnioskowania o faktach,
- błąd w ustaleniach faktycznych i pominięcie, że obwiniony wprost kwestionował prawidłową realizację umowy przez aplikantkę,
- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz w zw. z § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, poprzez ich nieprawidłową wykładnię i zastosowanie w przedmiotowej sprawie”.

Podnosząc powyższe zarzuty, obwiniony A. C. wniósł o zmianę przedmiotowego rozstrzygnięcia w całości i w konsekwencji o uniewinnienie od zarzucanych czynów, względnie o uchylenie przedmiotowego rozstrzygnięcia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 5 marca 2022 r., sygn. akt WSD 136/21, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu I instancji.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca obwinionego A. C., zaskarżając je w całości, zarzucając:

1. „rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze, polegające na nierozpoznaniu w ogóle części zarzutów podniesionych w apelacji, a dotyczących tak naruszenia prawa formalnego, jak i naruszenia prawa materialnego, co implikuje wnioszek, iż w przedmiotowej sprawie zaistniał efekt przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny istniejących uchybień wyroku Sądu I instancji;
2. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie obrazę art. 4 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze, która miała wpływ na treść orzeczenia, a polegała na orzeczeniu o winie obwinionego jedynie przy uwzględnieniu przez organ orzekający wyłącznie okoliczności przemawiających na niekorzyść obwinionego i pominięciu dowodów korzystnych dla niego, bez należytego uzasadnienia przyjętego stanowiska, a wręcz z przedstawieniem uzasadnienia pozostającego bez związku z rozstrzygnięciem;
3. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 k.p.k. oraz art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze, która mogła mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, a polegała na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także nierozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na korzyść obwinionego;

4. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 399 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze poprzez odstąpienie od wyjaśnienia istotnych dla sprawy okoliczności, w szczególności wobec uniemożliwienia obrony obwinionemu i uniemożliwienia mu złożenia wniosków dowodowych w sprawie w postępowaniu przez sądem dyscyplinarnym;
5. uchybienie przepisom prawa formalnego, tj. art. 235 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze poprzez odmowę przeprowadzenia wnioskowanych przez obwinionego dowodów;
6. obrazę prawa materialnego, tj. dyspozycji art. 53 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze określającego dyrektywy wymiaru kary, poprzez ich nieuwzględnienie i określenie wymiaru kary w oparciu o przedmiot ochrony naruszonej normy prawnej;
7. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na błędnym przyjęciu, że działanie obwinionego w ramach poddanego ocenie Sądu w sprawie stanu faktycznego należy zakwalifikować jako wypełniające znamiona przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz w zw. z § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie w sprawie wskazanej normy prawnej;
8. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze poprzez nieprawidłową, niepełną i nierzetelną kontrolę odwoławczą wyroku Sądu dyscyplinarnego I instancji, poprzez zaaprobowanie dokonanej przez ten sąd oceny dowodów, pomimo jej sprzeczności z art. 7 k.p.k., w szczególności w zakresie, w którym w wyniku tej aprobaty i przez to braku należytej kontroli odwoławczej zastosowania art. 7 k.p.k., przy jednoczesnym ogólnikowym

powoływaniu się na poprawność orzeczenia sądu a quo oraz tylko fragmentarycznym, iluzorycznym odniesieniu się do zarzutów stawianych zaskarżonemu rozstrzygnięciu;

9. naruszenie przepisów prawa formalnego, zasady obiektywizmu i zasady swobodnej oceny dowodów, tj. art. 95n Prawa o adwokaturze w zw. z art. 4 k.p.k., oraz art. 89 ust. 1 i 2 Prawa o adwokaturze, poprzez pominięcie wszelkiego innego materiału dowodowego jak tylko supozycje zgłaszającej sprawę aplikantki (obecnie adwokat);
10. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, poprzez ich nieprawidłową wykładnię i zastosowanie w przedmiotowej sprawie;
11. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 k.p.k. oraz art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n Prawa o adwokaturze, która mogła mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia a polegała na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także na nierozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na korzyść obwinionego,
ewentualnie rażącą niewspółmierność orzeczonej kary”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uniewinnienie obwinionego od zarzuconych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie wymierzenie najniższej z możliwych kar.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlegała oddaleniu na posiedzeniu na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. ze względu na jej oczywistą bezzasadność.

W pierwszej kolejności należy uznać, że całkowicie nietrafne okazały się zarzuty: naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. (zarzut 1.) oraz naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. (zarzut 8.). Zgodnie

z wieloletnim orzecznictwem Sądu Najwyższego zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może więc dojść wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (zob. np. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2022 r., sygn. akt V KK 336/21).

Tymczasem skarżący w treści zarzutu 1. nie podał, w jakim zakresie kontrola instancyjna była niepełna lub nierzetelna, zaś w uzasadnieniu ograniczył się do wskazania – jedynie przykładowego, jak podkreślił sam skarżący – że Sąd odwoławczy nieprawidłowo rozpoznał odwoławczy zarzut braku obiektywizmu Sądu I instancji. W kasacji wskazano ponadto ogólnikowo, że do zarzutów Sąd odwoławczy odniósł się jedynie pozornie (s. 6 kasacji). Dla prawidłowego podniesienia zarzutu kasacyjnego nie wystarczy jednak samo stwierdzenie, że sąd odwoławczy określonego zarzutu nie rozpoznał (czym naruszył art. 433 § 2 k.p.k.), albo że nie rozważył go należycie (dopuszczając się obrazy art. 457 § 3 k.p.k.), ale konieczne jest wykazanie, że przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie zaistniało w rzeczywistości, a nadto opisanie na czym ono polegało i dlaczego stanowi tak rażące naruszenie przepisów, że można je przyrównywać w swych

skutkach do uchybienia w postaci bezwzględnej podstawy odwoławczej (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt IV KK 305/22).

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że Sąd odwoławczy przeprowadził kontrolę instancyjną wszystkich zarzutów odwoławczych, czego dowodzą rozważania Sądu zawarte w uzasadnieniu orzeczenia (s. 5-7). Sąd rzetelnie odniósł się zarówno do kontroli zarzutów obrazy prawa procesowego, jak i naruszenia prawa materialnego oraz błędu w ustaleniach faktycznych. Fakt, że argumenty przemawiające za niezasadnością odwołania Sąd opisał w skróconej formie, nie świadczą o nieprawidłowej kontroli instancyjnej. Sposób wykonania obowiązku z art. 457 § 3 k.p.k. w odniesieniu do zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.) zależy bowiem od jakości argumentacji, która ma wspierać te zarzuty. Jeśli skarżący nie wskazał na nowe, nieznane dotychczas okoliczności – a taka sytuacja zachodziła w niniejszej sprawie – sąd odwoławczy może do zarzutów odnieść się skrótowo (zob. postanowienia SN: z dnia 15 marca 2022 r., sygn. akt IV KK 14/22; z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt IV KK 280/21).

Warto przy tym podkreślić, że kontrola odwoławcza w zakresie zarzutu naruszenia art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 oraz § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu była przeprowadzona prawidłowo. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd odwoławczy nie przyjął w uzasadnieniu, że nie doszło do naruszenia powyższych przepisów. Z treści uzasadnienia wynika stanowisko Sądu, zgodnie z którym brak zrealizowania przez obwinionego zachowania mogącego go poniżyć w opinii publicznej lub poderwać zachowanie do zawodu nie oznacza, że obwiniony nie zachował się sprzecznie z zasadami uprzejmości, lojalności i koleżeństwa. Co prawda Sąd odwoławczy wyraził tę myśl nieprecyzyjnie, ale należy uznać to co najwyżej jako oczywistą omyłkę pisarską, bowiem z całokształtu uzasadnienia wynikało

przyjęcie przez Sąd naruszenia art. 80 Prawa o adwokaturze przez obwinionego.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd odwoławczy nie dopuścił się błędu twierdząc, że Sąd I instancji miał świadomość kwestionowania przez obwinionego prawidłowej realizacji umowy (s. 5 uzasadnienia). Nie przeczy temu stanowisku Wyższego Sądu Dyscyplinarnego twierdzenie Sądu I instancji, że „obwiniony na żadnym etapie nie sformułował wobec aplikantki adwokackiej M. W. żadnych zarzutów dotyczących jej pracy” (s. 4 uzasadnienia Sądu I instancji). Należy stwierdzić, że to zarzut odwoławczy skarżącego był sformułowany nieprecyzyjnie. Z kontekstu uzasadnienia Sądu I instancji wynika, że obwiniony nie kwestionował jakości pracy pokrzywdzonej w postępowaniu dyscyplinarnym, ale wcześniej, na etapie ustalenia wynagrodzenia za wykonaną pracę. To wówczas kwestia jakości pracy mogła bowiem uzasadniać obniżenie należnego wynagrodzenia. Fakt, że w dalszej części uzasadnienia Sąd I instancji podniósł, iż „w żadnym razie nie można doszukać się podstawy do zmniejszenia kwoty należnej z zawartej z pokrzywdzoną umowy” świadczy o wiedzy Sądu I instancji o zakwestionowaniu przez obwinionego jakości pracy pokrzywdzonej na etapie składania przez niego wyjaśnień w sprawie.

Zarzuty naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 4 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 89 ust. 1 i 2 Prawa o adwokaturze (zarzuty 2., 3., 9., 11.) okazały się całkowicie pozbawione podstaw. Sąd odwoławczy – mając na względzie treść art. 433 § 1 k.p.k. – zobowiązany był co do zasady do kontroli instancyjnej w granicach zaskarżenia i postawionych zarzutów. Należy przy tym dodać, że postępowanie kasacyjne nie jest tzw. trzecią instancją, nie służy zatem do inicjowania powtórnej kontroli w zakresie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ani ponownej kontroli poczynionych w sprawie ustaleń

faktycznych (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 lipca 2022 r., sygn. akt III KK 303/22). Skoro zatem Sąd II instancji nie czynił nowych ustaleń faktycznych oraz nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to nie było możliwe stawianie temu Sądowi zarzutu obrazy wskazanych przez skarżącego przepisów prawa procesowego (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2007 r., sygn. akt V KK 6/07). Ponadto naruszenie przez Sąd odwoławczy art. 5 § 2 k.p.k. nie było możliwe ze względu na to, że Sąd ten nie powziął wątpliwości, które należało rozstrzygnąć na korzyść. Nie chodzi zaś w tym przepisie o wątpliwości strony co do prawidłowości rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd. Co więcej, nie jest zasadne podniesienie jednoczesnego zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. co do tych samych okoliczności (zob. postanowienia SN: z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt IV KK 497/22; z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt III KK 409/22).

Z tego samego względu niezasadne okazały się zarzuty 6., 7. i 10. dotyczące naruszenia prawa materialnego, tj. art. 53 § 1 i 2 k.k. oraz art. 80 Prawa o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 i § 31 ust. 1 i 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Sąd odwoławczy nie stosował bowiem przepisów prawa materialnego, utrzymując w mocy orzeczenia Sądu I instancji (zob. np. postanowienie SN z dnia 8 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 246/22).

Skarżący w zarzucie 4. kasacji podniósł, że Sąd odwoławczy naruszył art. 399 k.p.k. poprzez uniemożliwienie złożenia przez obwinionego wniosków dowodowych w sprawie, a tym pozbawił obwinionego prawa do obrony. W kasacji stwierdzono, że „sprawa została rozstrzygnięta na pierwszej rozprawie, a Sąd Dyscyplinarny w ogóle odmówił Obwinionemu możliwości zgłaszania dowodów, uniemożliwił obronę, a nawet przeszkodził mu w ogóle w wypowiedzeniu się w sprawie”. Z kolei w zarzucie 5. Skarżący powtórzył zarzut odwoławczy obrazy art. 235 § 2 k.p.k. dotyczący odmowy przeprowadzenia wnioskowanych przez niego dowodów.

Skarżący nie podał jednak, jakie wnioski dowodowe powinny być jego zdaniem przeprowadzone. Jednocześnie należy wskazać, że obwiniony adwokat A. C. uczestniczył w rozprawach zarówno przed Sądem I instancji, jak i Sądem odwoławczym (k. 84-90 i 118-119 akt). Na rozprawie w dniu 30 września 2021 r. obwiniony wniósł o określenie terminu na złożenie wniosków dowodowych, w szczególności na okoliczność braku wezwania do zapłaty przez pokrzywdzoną przed wszczęciem postępowania, braku poinformowania obwinionego o posiedzeniu mediacyjnym oraz wykazania przez obwinionego woli zapłaty wynagrodzenia. Sąd I instancji nie uwzględnił wniosku uznając, że zmierzał do przewlekłości postępowania. Należy w tym kontekście zwrócić uwagę, że postępowanie w sprawie przed wydaniem orzeczenia przez Sąd Dyscyplinarny trwało już ponad 2 lata. Ponadto, wbrew twierdzeniom obwinionego, miał on możliwość wypowiedzania się, jak również zadawania pytań pokrzywdzonej, z której to możliwości na rozprawie korzystał (k. 85-86 oraz 87-88 akt). W odwołaniu od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego obwiniony nie składał wniosków dowodowych, a podczas rozprawy odwoławczej jedynie „podtrzymał zarzuty i wnioski podniesione w odwołaniu” (k. 118). W związku z powyższym kasacja również w zakresie zarzutów 4. i 5. okazała się bezzasadna.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

at